

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

10 mei 2004

HOORZITTING

**met de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering
bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie,
over de werking van de Vlaamse vertegenwoordiging bij de Europese Unie**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden
uitgebracht door de heer Stefaan Platteau**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Luc Van den Brande.

Vaste leden :

de heren Freddy Sarens, Walter Vandenbossche, Luc Van den Brande, Eric Van Rompuy ;

de heren Louis Bril, Peter Gysbrechts, André Moreau, Stefaan Platteau ;

de heren Luk Van Nieuwenhuysen, Karim Van Overmeire, Christian Verougstraete ;

de heren Peter De Ridder, Patrick Hostekint ;

de heer Frans Ramon ;

de heer Etienne Van Vaerenbergh.

Plaatsvervangers :

mevrouw Brigitte Grouwels, de heer Erik Matthijs, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, de heer Jef Van Looy ;

de heren Julien Demeulenaere, Didier Ramoudt, Marc van den Abeelen, Paul Wille ;

mevrouw Hilde De Lobel, de heren Pieter Huybrechts, Johan Van Brusselen ;

de heren Marcel Logist, Jacques Timmermans ;

de heer Eloi Glorieux ;

de heer Jan Roegiers.

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Filip D'havé, vertegenwoordiger van de Vlaamse regering bij de Europese Unie	4
II. Bespreking : vragen en bemerkingen van de leden en antwoorden van de heer Filip D'havé	7

DAMES EN HEREN,

In de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden werd op dinsdag 16 maart 2004 een hoorzitting gehouden met de heer Filip D'havé, Permanent Vertegenwoordiger van de Vlaamse regering bij de Europese Unie. Kernthema van de hoorzitting was de werking van de Vlaamse vertegenwoordiging bij de Europese Unie. Binnen dat referentiekader kwamen, inter alia, de personeelsbezetting, het takenpakket en de taakverdeling evenals de diversiteit van de taken en opdrachten van de Vlaamse vertegenwoordiging bij de EU aan de orde.

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Filip D'Havé, vertegenwoordiger van de Vlaamse regering bij de Europese Unie

De heer Filip D'havé : Ik heb begrepen dat de oorspronkelijke vraag van de commissie erin bestond om een plaatsbezoek te brengen aan de Vlaamse vertegenwoordiging bij de Europese Unie. Om praktische redenen bleek het, na consultatie met de diensten, finaal echter meer aangewezen om een hoorzitting te houden in het parlement zelf. We hadden vanzelfsprekend de commissieleden wel graag bij ons op de Vlaamse vertegenwoordiging ontvangen, maar de eerlijkheid gebiedt ons te erkennen dat we al bij al tamelijk eng gehuisvest zijn in een relatief anoniem administratief gebouw.

De Vlaamse vertegenwoordiging is om goede redenen ingebed in de Belgische vertegenwoordiging bij de EU. Daarvoor bestaan enerzijds gegronde institutionele redenen, maar ook de impact op de besluitvorming is daardoor meteen groter.

De Vlaamse vertegenwoordiging draagt de verantwoordelijkheid om op te treden namens de Belgische Permanente Vertegenwoordiging in de raads-gremia, die de activiteiten voorbereiden van de ministerraden waar België wordt vertegenwoordigd door een lid van een deelstaatregering. Het (herziene) Verdrag tot Oprichting van de Europese Gemeenschap omvat immers de mogelijkheid dat een lidstaat in de Raad van Ministers wordt vertegenwoordigd door een daartoe gerechtigde deelstaats-minister. Dat is weliswaar niet woordelijk vermeld in artikel 203¹, maar de tekst van het betreffende

artikel komt erop neer dat elke minister, die gemachtigd is om de lidstaat te verbinden, kan participeren aan de Raad, maar uiteraard enkel voor de bevoegdheden van de regering die hij vertegenwoordigt. In artikel 203 staat meer bepaald dat de Raad bestaat uit een vertegenwoordiger van elke lidstaat, op een ministerieel niveau, die gemachtigd is om de regering van de staat die hij vertegenwoordigt te binden.

Als een Vlaams minister België vertegenwoordigt in de Ministerraad, bereidt de Vlaamse vertegenwoordiging, via de attaché die functioneel verantwoordelijk is voor de materie, dat voor in de desbetreffende raadswerkgroepen en voert daar meestal het woord namens België. De Vlaamse vertegenwoordiging verwoordt daar Belgische standpunten, uiteraard na overleg met de andere gemeenschappen en gewesten en desgevallend met de federale overheid. Daarvoor krijgt de vertegenwoordiging de nodige instructies van de eigen instanties, namelijk administraties en kabinet. In de werkgroepen hebben ook de afgevaardigden van de Permanente Vertegenwoordigers van de andere lidstaten zitting, alsook experts.

Na afloop van de werkzaamheden van een werkgroep – die vaak enkele maanden kunnen duren – is er een tekst die technisch rijp is voor behandeling op het Comité van Permanente Vertegenwoordigers (Coreper). Dat comité legt desgevallend de laatste voorbereidende hand aan de tekst alvorens die naar de Raad van Ministers gaat.

In het Coreper wordt iedere lidstaat vertegenwoordigd door zijn Permanente Vertegenwoordiger (de ambassadeur die iedere lidstaat heeft bij de Europese Unie) of diens adjunct, naargelang de materie. De attaché van de Vlaamse vertegenwoordiging adviseert de Belgische Permanente Vertegenwoordiger of zijn adjunct bij de standpuntbepaling over cultuur, onderwijs, milieu, onderzoek, industrie en

¹ Artikel 203

De Raad bestaat uit een vertegenwoordiger van elke lidstaat op ministerieel niveau die gemachtigd is om de regering van de lidstaat die hij vertegenwoordigt, te binden.

Het voorzitterschap wordt in de Raad door elke lidstaat bij toerbeurt uitgeoefend voor de tijd van zes maanden in een door de Raad met eenparigheid van stemmen bepaalde volgorde.

dergelijke meer. Zo kunnen onze belangen gevrijwaard worden. Na afloop van het Coreper koppelt de attaché ook terug naar de eigen instanties, zijnde de betrokken kabinetten en administraties, maar ook naar andere gemeenschappen en gewesten waarvoor men optreedt, en eventueel ook naar de federale overheid. Op die manier kunnen nieuwe standpunten bepaald worden. Dat is belangrijk voor volgende Coreper-vergaderingen.

Het Coreper kan een onderwerp volledig zelf afhandelen. Dan komt men tot een zogenaamd A-punt. Daarover hoeven de ministers niet meer te debatteren ; ze nemen enkel nog formeel de tekst aan. Het kan ook zijn dat er binnen het Coreper geen (volledig) akkoord is. Dan is het belangrijk dat de ministers over een aantal alternatieven kunnen beschikken. Als het een Vlaamse materie betreft, moet de attaché van de Vlaamse vertegenwoordiging dan de dialoog met de eigen en andere overheden voeren en de nodige instructies geven aan de adjunct-Permanente Vertegenwoordiger of de Permanente Vertegenwoordiger.

Als de behandeling van een dossier is afgerond in het Coreper zonder dat men tot een eensluidend standpunt kwam, moeten we de nodige briefing geven aan de minister over het standpunt dat het best wordt ingenomen in de Raad. Daarbij wordt dan rekening gehouden met de standpunten van de andere landen en met de behandelde materie. Voor sommige materies is immers unanimité vereist – zoals bijvoorbeeld bij de nog maar vorige week gehouden besprekingen over het gemeenschapsoctrooi – in welk geval het moeilijk is om tot een volledig akkoord te komen. Soms echter, is een gekwalificeerde meerderheid voldoende, hetgeen vanzelfsprekend de kansen op aanneming van een Europese wet verhoogt.

Naar intern Belgisch recht zijn de verschillende Europese ministerraden ingedeeld in zes (oorspronkelijk vier) categorieën, op basis van het Samenwerkingsakkoord (van 8 maart 1994) met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie. De categorie IV-raden houden verband met cultuur, audiovisuele zaken, onderwijs, jeugd, toerisme en regionaal beleid. In het samenwerkingsakkoord van 1994 werden hierover duidelijke afspraken gemaakt. De vertegenwoordiging op die Europese ministerraden is met name exclusief voorbehouden aan de gemeenschappen of de gewesten. De categorie III-raden (vertegenwoordiging van de gemeenschappen of de gewesten met een federale assessor) hadden tot juli van vorig jaar alleen betrekking op industrie en onderzoek. In die maand

is daar ook milieu bijgekomen. Op al deze terreinen spelen we vanzelfsprekend een belangrijke institutionele rol.

In de andere raden, meer concreet in de raden van categorie I en II, wordt België vertegenwoordigd door de federale excellenties. De categorie I-raden houden verband met exclusieve bevoegdheden van de federale staat. Daar wordt België uiteraard vertegenwoordigd door de federale minister en daar is er dan ook niet voorzien in een assessorschap voor de gemeenschappen of de gewesten. Dat betekent echter niet dat Vlaanderen helemaal aan de kant blijft staan.

In de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen – die een belangrijke raad is waar soms punten besproken worden die voor Vlaanderen van belang zijn – genieten we heel wat voordelen omdat we kunnen ageren binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging. We hebben rechtstreekse toegang tot informatie, maar we kunnen ook een permanente dialoog voeren met de Belgische Permanente Vertegenwoordiger, met zijn adjunct en met de andere federale en gewestelijke collega's. Als we zien dat er bevoegdheden en belangen te verdedigen zijn, kunnen we zorgen voor een snelle terugkoppeling naar onze eigen overheid. Dan kunnen er tijdig instructies worden gegeven aan de bevoegde werkgroep, aan het Coreper en aan de vertegenwoordiger in de Raad. Brandend actueel zijn in dat opzicht met name de nieuwe “financiële perspectieven” voor de periode 2007-2013. Heel het Europese beleid is daarbij betrokken. Sommige elementen daarvan zijn dan ook van groot belang voor Vlaanderen.

Ook de Ecofin-raad zit in diezelfde categorie. En ook daar hebben we steeds meer belang bij. Iets dat wellicht nog net wat minder opgaat voor de Raad Justitie en Binnenlandse Aangelegenheden. We kunnen er, met andere woorden, niet langer vanuit gaan dat het bij deze Raden om exclusieve federale bevoegdheden gaat. Op institutioneel vlak is dat uiteraard nog wel het geval, maar inhoudelijk proberen we toch heel kort op de bal te spelen.

Ook bij de besluitvorming in de categorie II-raden (waarvoor in het hoger genoemde samenwerkingsakkoord van 1994 een federale vertegenwoordiging met een assessor van de gemeenschappen of gewesten wordt voorzien) zijn we soms erg nauw betrokken. Een voorbeeld is de betrokkenheid bij de Belgische standpuntbepaling. In een aantal dossiers is er een heel goede samenwerking geweest met de federale collega's. Wanneer het ging om een dossier dat in ruime mate tot onze bevoegdheden behoorde, hebben we ook het woordvoerderschap opge-

nomen. Ik denk bijvoorbeeld aan de recente richtlijn tot liberalisering van de havendiensten. Richtlijn waarvoor we trouwens ook nauw hebben samengewerkt met de Vlaamse europarlementsleden. Zo zijn we erin geslaagd het Vlaamse standpunt, dat trouwens ook het Belgische standpunt was, door te drukken. We bestrijken dus niet alleen het formeel voor ons voorziene institutionele domein, maar ook het geheel. Ook daar waar de woordvoersol in eerste lijn in handen is van een federale collega, proberen we dus een directe impact op het gebeuren te hebben, wanneer we een regionaal belang vaststellen.

Met de Lambermontakkoorden zijn daar nog de categorieën V (Visserij) en VI (Landbouw) bijgekomen. Visserij is, uit de aard der zaak, nu een exclusief Vlaamse aangelegenheid geworden is. Daarbij treedt dan ook alleen nog de Vlaamse minister op voor de lidstaat België. Ook de voorbereiding in de desbetreffende raads werkgroep en het Coreperwerk is altijd in handen van de visserij- en landbouwattaché in mijn vertegenwoordiging. Op de interne taakverdeling kom ik straks nog terug.

Inzake landbouw is de federale staatssecretaris voor Europese Zaken weliswaar nog steeds de woordvoerder, maar die wordt altijd geflankeerd door de Vlaamse en de Waalse landbouwministers. Ook daar speelt de Vlaamse landbouwattaché een belangrijke rol, in nauw overleg met de landbouwadministratie. De voorbereiding gebeurt niet alleen in het Coreper, maar voor die aangelegenheden ook in het zogenaamde “Speciaal Comité Landbouw”. Wij moeten ervoor zorgen dat er gerapporteerd wordt van de werkgroepen in de Raad naar dat speciaal comité. Voor het overige vervult dit comité in landbouwzaken dezelfde rol als het Coreper bij andere aangelegenheden.

Toen ik de Vlaamse vertegenwoordiging in 2000 overnam van mijn voorganger, was dit nog een eenmanszaak. Inmiddels is de Vlaamse vertegenwoordiging uitgegroeid tot een ploeg met acht mensen op A-niveau en drie mensen voor de ondersteuning. Behalve ikzelf zijn er ook nog twee adjuncten van de administratie Buitenlands Beleid, die belast zijn met generieke taken. Hun werk focust vooral op de institutionele rol, dus de categorie IV-raden zoals onderwijs, jeugd en cultuur. Daarnaast zijn er enkele attachés die gedetacheerd zijn vanuit de vakdepartementen van de Vlaamse overheid. Er is een visserij-attaché, een milieu-attaché, een mobiliteitsattaché en een onderzoeksattaché. Inmiddels werd ook een economisch attaché aangesteld, die wegens plaatsgebrek evenwel nog niet operationeel is binnen de Permanente Vertegenwoordiging. Ikzelf sta vooral in voor de coördinatie en de aansturing van het geheel en van de

ploeg, maar ook voor een aantal specifieke of anderszins bijzondere dossiers. Tot dusver sta ik trouwens ook in voor de meer economisch getinte dossiers, met name in het kader van de Raad Concurrentievermogen. Naast de institutionele rol in de raads werkgroepen en Coreper voor de Europese besluitvorming die te maken hebben met de industrieagenda en de Vlaamse belangenbehartiging in verband met interne-marktzaken, gaat het daarbij vooral om de dossiers in het kader van de staatssteun. We proberen deze dossiers te begeleiden naar en doorheen de Europese Commissie. Doordat we kunnen opereren binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging, gaan er bij de Commissie duidelijk wel extra deuren voor ons open.

Dit laatste gegeven zorgt er ook voor dat we in het algemeen een meer proactieve rol kunnen spelen op een verscheidenheid van domeinen. We kunnen de dossiers van in het prille begin opnemen. In overleg met de administratie en met het betrokken ministeriële kabinet kunnen we de interne besluitvorming op Vlaams en op Belgisch niveau op gang brengen, waardoor het mogelijk wordt om snel een Belgisch standpunt uit te werken dat we binnen de Europese beraadslagen kunnen verdedigen.

Alle deelnemers hebben binnen dit gegeven hun welomlijnde functionele bezigheden. We werken ook zeer nauw samen met de administratie Buitenlands Beleid. Bij het begin van ieder Europees Voorzitterschap wordt steeds een overzicht gemaakt van de dossiers die aan de orde zijn. We noemen dat de “vinger-aan-de-polstabel”.

De Vlaamse Permanente Vertegenwoordiging speelt daarenboven een niet te verwaarlozen faciliterende rol bij een omzetting van de EU-richtlijnen. Uiteraard moet de officiële rapportering van nieuwe elementen in dit soort van dossiers nog altijd formeel gebeuren via de Permanente Vertegenwoordiging. Ook alle brieven van de Europese Commissie inzake bijkomende uitleg passeren via ons. We kunnen ook een rol spelen door een aantal nuttige contacten te leggen met de Europese Commissie. Via onze contacten met de betrokken dossierbehandelaar bij de Commissie kunnen we bijvoorbeeld goodwill creëren en vermijden dat een verdere stap in de juridische procedure wordt gezet.

De Commissie neemt trouwens regelmatig in het kader van zogenaamde “pakketvergaderingen” beslissingen in globo over alle inbreukdossiers voor alle lidstaten. Dan is het onze taak om met een aantal mensen van de Commissie te praten en te proberen de noodzakelijke screening te doen, zodat we kunnen zien of het effectief nodig is dat hier al dan niet een verdere stap wordt gezet.

De Vlaamse vertegenwoordiging speelt verder ook een rol als “regiobureau”, maar dit weliswaar slechts in secundaire orde. Hetgeen evenwel niet belet dat wij goede contacten onderhouden met regiobureaus van andere regio's, vooral dan van de constitutionele regio's. Ik denk hier in het bijzonder aan de Duitse Länder, de Scottish Executive en de Catalaanse vertegenwoordiging. Dat heeft bijgedragen tot de netwerking tussen de verschillende constitutionele regio's, die meer specifiek tot stand is gekomen ten tijde van de Intergouvernementele Conferentie 2000. Dat alles is uiteindelijk geëvolueerd tot het nu bestaande, en u allen wellicht bekende, RegLeg-netwerk. Onze rol in deze is, zoals gezegd, voornamelijk facilitair. De echte inhoudelijke samenwerking ligt bij onze administratie Buitenlands Beleid.

II. Bespreking : vragen en bemerkingen van de leden en antwoorden van de heer Filip D'Havé

De heer Patrick Hostekint : Vlaanderen is een van de welvarendste regio's in Europa en in de wereld. Vlaanderen heeft een aantal zeer belangrijke bevoegdheden, niet alleen inzake algemeen buitenlands beleid, maar ook inzake ontwikkelingssamenwerking en buitenlandse handel. Het is echter onze blijvende frustratie dat Vlaanderen in wezen niet veel inspraak blijkt te hebben op het – steeds belangrijker wordende – Europese forum.

Op Europees niveau zijn wij nog altijd slechts onrechtstreeks vertegenwoordigd via de vertegenwoordiging van Vlaanderen bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie. Wij trachten telkens wanneer er een discussie is over het Europees beleid, meer druk uit te oefenen en ervoor te zorgen dat Vlaanderen meer te zeggen heeft. We slagen daar echter absoluut niet in.

Er bestaat ondertussen al, sinds het Verdrag van Maastricht, een Comité van de Regio's. Vanaf zijn ontstaan tot heden heeft dit Comité van de Regio's echter slechts een raadgevende rol binnen het Europees bestel gehad. Het is onze eis, die we ook in resolutievorm hebben geformuleerd, dat het Comité van de Regio's een volwaardige instelling zou moeten worden van de Europese Unie. Ik stel vast dat dit comité echter nog altijd enkel advies kan uitbrengen en dat de regio's in Europa nog altijd geen volwaardige stem hebben binnen de Europese Unie.

Persoonlijk ben ik de mening toegedaan dat de regio's de toekomst zijn van Europa. Men spreekt nog altijd van nationale staten binnen Europa, binnen de Verenigde Naties en binnen de diverse andere internationale instellingen. Exemplarisch voor de wijze waarop de nationale staten nog steeds het internationale denken beheersen, is een gebeurtenis van enkele weken terug. Twee weken geleden nam ik meer bepaald deel aan een bespreking met Jacques Rogge, de grote baas van het Internationaal Olympisch Comité. Toen hij hoorde over de kandidatuur van Vlaanderen voor de Olympische Spelen in 2016 was zijn reactie dat dit gewoon niet kan. Hij zei dat alleen België als soevereine staat zijn kandidatuur kan stellen. Alle internationale instellingen en organisaties (waaronder dus zelfs het Internationaal Olympisch Comité), erkennen alleen nationale soevereine staten.

Vlaanderen heeft, zoals gezegd, heel wat bevoegdheden. Ook op domeinen met Europeesrechtelijke raakvlakken, of op domeinen rakende aan Europese beleidsprogramma's, hebben de regio's binnen de Belgische constitutionele constructie het gros van de bevoegdheden. In Vlaanderen zijn we bevoegd voor cultuur, onderwijs, welzijn, milieu, ruimtelijke ordening, jeugd, enzovoort. Alle belangrijke bevoegdheden liggen bij de regio's.

Voor de nationale staat blijven vooralsnog financiën, buitenlandse zaken en defensie voorbehouden bevoegdheden, maar binnen enkele jaren worden ook die hoogstwaarschijnlijk Europees. Voor de federale staat in België zal er uiteindelijk niets overblijven. Ofwel zal alles gedelegeerd zijn naar de Europese Unie, ofwel zal alles gedelegeerd zijn naar de regio's. Enkel voor wat betreft de sociale zekerheid pleit ik nog altijd voor een zekere vorm van solidariteit binnen België.

De vraag rijst dus hoe wij ons het best kunnen positioneren in Europa in het algemeen, en bij de Permanente Vertegenwoordiging van België bij de Europese Unie in het bijzonder, om de belangen van de regio's zo sterk mogelijk te verdedigen ? Ik kan me immers niet van de indruk ontdoen dat wij binnen de Belgische vertegenwoordiging enkel een soort aanhangsel zijn. Toen België twee of drie jaar geleden voorzitter was van de Europese Unie, werd het voorzitterschap van bepaalde minder belangrijke ministerraden toegewezen aan de regio's. Maar mijns inziens waren dat eigenlijk slechts zoethoudertjes.

Ik ben geen flamingant, maar wel een overtuigd federalist. Ik weet dat er in Vlaanderen een draagvlak is om van Vlaanderen een volwaardige regio te maken binnen de Europese Unie en binnen België. In de eerstkomende maanden en jaren zullen er nog bevoegdheden naar Vlaanderen komen. De huidige, nog steeds groeiende, regionale realiteit moet ook een adequate erkenning en vertaling krijgen op Europees vlak. Anders zullen de mensen niet meer akkoord gaan en zullen ze ook niet akkoord gaan met het Europees project.

Ik kom dan tot mijn eigenlijke vraag. Hoe kunt u de belangen van Vlaanderen binnen die Permanente Vertegenwoordiging van België binnen de Europese Unie waarmaken? Over welke machtsmiddelen beschikt u? Over welke basis beschikt u? Ik zou u de raad willen geven om regelmatig contact te houden met het Vlaams Parlement. U moet uw oor hier te luisteren leggen en ook hier steun werven voor uw werkzaamheden.

De heer Karim Van Overmeire : Helaas deel ik de analyse van mijn collega niet. België zal niet verwarmen in Europa, want de bouwstenen voor de verdere uitbouw van de EU zijn juist de nationale lidstaten. Hen vervangen door de regio's is niet haalbaar. Een situatie die vergelijkbaar is met Vlaanderen vindt men alleen in Catalonië, Schotland en misschien Baskenland. De Duitse Länder hebben al een heel andere verhouding met hun federale staat. In vele landen zijn de regio's zelfs maar een louter administratieve indeling. Dat is onder meer het geval in alle kandidaat-lidstaten. Het zou mij dan ook sterk verwonderen mocht een nieuw Europa op de regio's gebaseerd worden. Vlaanderen zou dan ook beter het 26^e lid worden, maar dat is een ander verhaal.

Voorlopig moeten we het doen met het bestaande institutionele kader. En dienaangaande moeten we ook de hand in eigen boezem durven steken. Met name stel ik vast dat het Vlaams Parlement al te weinig geïnteresseerd is in hetgeen er op Europees niveau gebeurt. Wij hebben sowieso ook veel te weinig zicht op de Europese besluitvorming. Vandaar trouwens ook mijn vraag aan de commissievoorzitter om het initiatief tot deze hoorzitting te nemen. Immers, filosoferen over de toekomst van de regio's in Europa is één zaak, invloed trachten te hebben op de besluitvorming vandaag is iets heel anders. Vlaanderen moet voor beide aandacht hebben.

Ik zit ook met een praktische bedenking. De vertegenwoordiger van de Vlaamse regering bij de Europese Unie kan deze commissie, naar eigen zeg-

gen, niet echt behoorlijk ontvangen omdat hij tamelijk eng behuisd is. Vormt dat gebrek aan logistieke faciliteiten dan geen gebrek bij de uitoefening van zijn functie?

Een tweede vraag is of de andere Europese regio's met ruime bevoegdheden, die ik daarnet noemde, op analoge wijze als Vlaanderen vertegenwoordigd zijn bij de EU? En daarbij aansluitend, hoe het precies zit met de vertegenwoordiging van de Waalse, Brusselse, Franstalige en Duitstalige entiteiten van dit land. Is die vertegenwoordiging in enig opzicht anders georganiseerd, bijvoorbeeld wat de schaal betreft?

Wat zal de invloed van de nakende uitbreiding van de Unie zijn op de rol van Vlaanderen in Europa? Er zouden per lidstaat gewoon minder stoelen om de vergadertafel komen te staan, waardoor het mij niet meer meteen duidelijk is of Vlaanderen wel nog steeds een plaats zal krijgen aan de vergadertafel. In elk geval wordt in vele richtingen gedacht, maar lijkt nog maar weinig beslist te zijn. Hoe denkt men aan dit probleem een oplossing te geven?

Wat als er geen consensus bereikt wordt in aangelegenheden waarin ook de gewesten en/of de gemeenschappen bevoegd zijn? In een aantal materies zal dat wel niet voor de hand liggend zijn. Onthoudt België zich dan? Hoever staat het met de idee van de *split vote*? Denkt men daarover effectief na binnen de Belgische delegatie of komt dit idee alleen maar in het Vlaams Parlement ter sprake? En in welke mate is dit een louter Belgische problematiek? Doen dergelijke problemen zich ook elders in Europa voor en hoe denkt men er daar dan over?

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter : Mijns inziens komt het er vooral op aan de dynamiek te optimaliseren binnen het huidige institutionele kader. In deze heeft het immers weinig zin zich blind te staren op een aantal opties die men naar de toekomst toe zou willen realiseren. Destijds werd logischerwijze gekozen voor een constructie rond vier prioriteitstellingen (d.w.z. raads-categorieën). Daar kwam dan later nog een vijfde bij en zelfs een zesde – sui generis categorie – met name de landbouw.

Het ook door de heer D'havé genoemde samenwerkingsakkoord uit 1994 (dat ondertussen dus al wat bijgeschaafd werd n.a.v. een aantal bevoegdheidsherverkavelingen) houdt een aantal duidelijke afspraken in. Bij ontstentenis van consensus, onthoudt België zich. Het is evenwel niet de be-

doeling dat daarmee de Europese besluitvorming zelf belemmerd wordt. Een onthouding staat immers, bij die aangelegenheden waar zulks verdragsrechtelijk noodzakelijk is, het behalen van unanimititeit niet in de weg. Hoe optimaal werkt dit systeem thans ?

Ik vertrouw erop dat we wellicht ooit tot een vorm van *split vote* kunnen komen. Die idee leeft trouwens in verschillende partijen. Ik verwijs daarvoor onder andere naar de uitspraken die een aantal VLD-politici op een bepaald ogenblik gedaan hebben, zo onder andere de heren De Gucht en Dewael. Hoewel dit gegeven bij sommigen momenteel nog als onvoorstelbaar overkomt, wil ik er op wijzen dat er al eerder dergelijke aanvankelijk onvoorstelbare zaken gerealiseerd werden, zoals bijvoorbeeld de vertegenwoordiging van België op sommige ministerraden door een deelstaatsminister.

Ik kom dan tot een ander onderwerp aangaande hetwelke we met de grootste omzichtigheid moeten optreden, en waar we een en ander zeer zorgvuldig zullen moeten bewaken. Ook ik verwacht een verwaseming van de Belgische federale staat, die geleidelijk aan meer en meer bevoegdheden zal verliezen aan de regio's enerzijds en aan Europa anderzijds. Deze redenering is ondertussen trouwens zowat gemeengoed geworden in het Belgische politieke denken. Maar tot nog toe heeft men zich mijns inziens al te weinig afgevraagd of er ook geen dergelijke bevoegdheidsoverdracht van de regio's naar Europa zal totstandkomen ? Deze discussie leeft trouwens momenteel al heel erg in Duitsland, waar de Länder zich meer en meer geconfronteerd zien met het verdwijnen van een aantal van hun traditionele bevoegdheden naar het Europese niveau. Voor wat Vlaanderen betreft, zal dit fenomeen vanuit de Vlaamse vertegenwoordiging binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging derhalve goed in het oog gehouden moeten worden.

Door de introductie van de euro is België is nu trouwens al ten gronde van natuur veranderd. Daar waar na de verschillende staatshervormingen de economische en monetaire unie steeds werd omschreven als de harde kern van het Belgische gegeven, gaat zulks op heden niet meer op. Momenteel is België in wezen enkel nog een sociaal-economische eenheid. Het monetaire beleid, en al wat daarmee samenhangt (onder andere ook het begrotingsbeleid) is verschoven naar de Europese instanties.

In meer punctueel opzicht had ik verder graag vernomen hoe de binnen-Belgische besluitvorming

momenteel verloopt binnen het kader van het samenwerkingsakkoord. Moet men vaak vaststellen dat er sprake is van niet-consensus ? En welke rol speelt de Permanente Vertegenwoordiging bij dit alles ?

Ingeval een Vlaams minister België exclusief vertegenwoordigt, meen ik begrepen te hebben dat het dossier geïnitieerd en geïnstrueerd wordt door de Vlaamse vertegenwoordiging binnen de Permanente Vertegenwoordiging, die hierover dan ook overleg pleegt met de andere entiteiten, kwestie van tot een consensus te komen. Geldt zulks mutatis mutandis procedureel ook voor de categorieën III en II, waarin er respectievelijk sprake is van een federaal en een regionaal assessor ?

Wat is verder de ervaring met de concrete werking van de Lambermont-afspraken inzake de landbouwbevoegdheid ? Daarvoor bestaat sinds Lambermont een toch wel heel bijzondere regeling. De regio's hebben de volle bevoegdheid, maar hun standpunt wordt door de federale staatssecretaris verkondigd. De ervaring leert echter dat een initieel standpunt naar aanleiding van een Europese ministerraad vaak behoorlijk wordt bijgeschaafd. Hoe verhoudt die federale staatssecretaris zich derhalve tot die dynamiek van voorstellen en tegenvoorstellen ? Wat kan en mag de betrokkene in concreto doen ?

Ik kom dan tot een eveneens behoorlijk essentieel aandachtspunt. Met name de vraag hoe het nu precies zit met de hiërarchie binnen de Permanente Vertegenwoordiging, waar de Permanente Vertegenwoordiger en zijn adjunct per definitie toch de hoogsten in rang zijn ? Wat is meer bepaald bij de exclusieve bevoegdheden, als in de categorieën IV en V – en (sui generis) Landbouw, de verhouding tussen Buitenlandse Zaken en de deelstatelijke entiteiten ? Of anders gesteld, hoe verhoudt de organisatiestructuur van de Belgische Permanente Vertegenwoordiging zich tot de bevoegdheidsverdeling binnen België, en dus tot de vertegenwoordigingen van de verschillende Belgische gefedereerde entiteiten ?

Zou het tenslotte inderdaad niet nuttig zijn om de dialoog tussen deze commissie en de Vlaamse Permanente Vertegenwoordiging een meer vast en structureel karakter te geven ? Ten gronde staat in institutioneel opzicht immers niets een dergelijke informele dialoog in de weg. We zouden bijvoorbeeld een paar keer per jaar kunnen samenkomen rond een aantal vaste thema's, eventueel aangevuld met de op dat ogenblik meest actuele thema's. Binnen de Benelux parlementaire assemblee gebeurt

zulks bijvoorbeeld op tamelijk regelmatige basis met de permanent vertegenwoordigers van de Beneluxlanden en zelfs met de Navo-ambassadeurs.

De heer Luc Van Nieuwenhuysen : Voor bepaalde dossiers wordt vanuit de Permanente Vertegenwoordiging blijkbaar reeds samengewerkt met de Europese parlementsleden, recentelijk bijvoorbeeld nog over de havendiensten. Bestaat er een gestructureerd overleg met de Vlaamse europarlementsleden ? En wie neemt het initiatief voor dergelijk overleg ?

De heer Karim Van Overmeire : Soms vertegenwoordigt een gewest- of gemeenschapsminister België in een ministerraad. Dit gebeurt dan volgens een vooraf afgesproken toerbeurtsysteem. Heeft men bij het bepalen van die rotatieregeling op de een of andere manier rekening gehouden met het bevolkingsaantal en het economisch gewicht van de betrokken respectievelijke regio's ? Komt Vlaanderen in die regeling met andere woorden wel voldoende aan bod ?

De heer Filip D'havé : Er zijn hier heel wat interessante vragen opgeworpen, die uit de aard der zaak een breed terrein bestrijken. Ik zal proberen een zo volledig mogelijk antwoord te geven, maar ingeval ik een vraag mocht hebben overgeslagen kunt u mij daar straks natuurlijk nog steeds aan herinneren.

Ik kan misschien best beginnen met de institutionele basisvraag die werd aangekaart door een aantal sprekers. Dienaangaande kan ik de commissieleden gerust stellen. De Vlaamse vertegenwoordiging heeft binnen het bestaande institutionele kader en binnen de bestaande mechanismen wel degelijk een invloed en kan in sommige gevallen inderdaad het verschil maken. En daarmee spreek ik dus niet alleen over de raden waarin we bij toerbeurt met de andere gemeenschappen en gewesten de eerstelijnsrol spelen – bij dergelijke besluitvorming is de federale overheid immers sowieso niet betrokken – maar wel degelijk over de raden van “gemengde” aard.

De heer Patrick Hostekint : Als u mij toestaat, zou ik u hier toch even willen onderbreken. De laatste twee jaar stellen we vast dat de belangstelling van de Vlaamse regering voor het buitenlands beleid, en dus ook het Europees beleid, zienderogen taant. De laatste maanden is die belangstelling zelfs zonder meer ondermaats te noemen. In deze regeerperiode zijn er al vier ministers van Buitenlandse Aangelegenheden geweest. De laatste in de rij, mevrouw Patricia Ceysens, heeft duidelijk helemaal

geen belangstelling. Haar voorganger, de heer Jaak Gabriels, verwarde dan weer buitenlandse handel met buitenlands beleid. Ik kan het dan ook niet laten de minister-president van de vorige Vlaamse regering, de hem in deze toekomende lof toe te zwaaien. De heer Van den Brande was duidelijk wél bezig met het buitenlandse beleid van Vlaanderen in de wereld en in Europa. Mijn kernpunt met dit alles is dat de Vlaamse vertegenwoordiging bij de Belgische Permanente Vertegenwoordiging slechts een invloed kan uitoefenen als, en in de mate dat, ze gesteund wordt door de Vlaamse regering. Het huidige beleid is echter ondermaats. Alle verwezenlijkingen zijn teruggeschroefd, ik denk daarbij alleen maar aan de Oost- en Centraal-Europapolitiek. Het is jammer dit te moeten vaststellen, maar geen zinnig mens kan dit ontkennen.

De heer Stefaan Platteau : Ik neem akte van die stelling, maar ga er eigenlijk niet helemaal mee akkoord. De heer Hostekint stelt de zaken slechter voor dan ze in werkelijkheid zijn.

De heer Filip D'havé : Ik kan slechts bevestigen dat de Vlaamse vertegenwoordiging wel degelijk een impact heeft. In het algemeen nemen de Vlaamse ministers trouwens wel degelijk hun verantwoordelijkheid op, zowel voor wat betreft onze werking, rugdekking als instructies.

Onder het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie in de tweede helft van 2001, zaten Vlaamse ministers de Europese ministerraden Onderwijs, Jeugd en Sport voor, waarbij de eerlijkheid wel gebiedt te erkennen dat die laatste raad nog niet echt formeel is opgericht. Alle raden en beleidsdomeinen zijn voor de Vlaamse vertegenwoordiging in principe echter even belangrijk. Ik wil er trouwens op wijzen dat vertegenwoordigers van gewesten ook andere raden voorzaten : de Waalse minister voor Economie zat bijvoorbeeld de Raad Industrie voor en de Brusselse minister-president de Raad Onderzoek. Dat zij net die raden voorzaten had louter te maken met een overeenkomst tussen de overheden in België. Het was dus zeker niet zo dat de voorzitterschappen voor de gewesten en gemeenschappen enkel gingen over de bevoegdheden van categorie IV, de zogenaamde exclusieve bevoegdheden (waarin de federale overheid per definitie niet meer tussenkomt). Ook inzake gemengde materies werden vanuit de gewesten en gemeenschappen voorzitterschappen opgenomen.

In vergelijking met de andere regio's in Europa bevinden wij ons inderdaad in een unieke situatie. Dat is ook gebleken tijdens de Europese Conven-

tie over een nieuw constitutioneel verdrag en tijdens de daaropvolgende IGC. Andere Europese regio's, zelfs constitutionele regio's, hebben lang niet dezelfde kansen als wij, en zullen die allicht in de onmiddellijke toekomst ook niet krijgen. In hun interne rechtsorde, institutionele bevoegdheidsverdeling en zelfs constitutie zijn ze onderhevig aan totaal andere mechanismen.

Bij elke poging om het Europese kader te gebruiken om meer bevoegdheden af te dwingen krijgen de Spaanse regio's bijvoorbeeld lik op stuk van Madrid. Bij de Duitse Länder is de situatie enigszins anders. Zij vormen immers de tweede kamer van het Duitse federale parlement, de Bundesrat, en hebben onder meer op die manier enige bijkomende politieke invloed. Maar ook zij zitten niet in onze – relatief comfortabele – positie. Zij hebben een aantal wensen, maar beseffen dat ze zonder de medewerking van hun federale overheid geen nieuwe bevoegdheden zullen kunnen afdwingen. De Duitse Länder zijn er zich dan ook van bewust dat ze slechts langs wegen van geleidelijkheid tot een verbetering van hun positie zullen kunnen komen.

Dat staat in contrast met onze situatie. Zowel tijdens de IGC 2000, de Conventie en de recentste IGC, worden al onze voorstellen voor nieuwe bevoegdheden binnen het nieuw verdrag, gesteund door de federale overheid. Daaraan gaan weliswaar onderhandelingen vooraf. Doordat de gewesten en gemeenschappen aan één zeel trokken, vonden we vrij gemakkelijk een bondgenoot in de federale overheid. Dat is waarschijnlijk ook de reden waarom de Belgische regio's als enigen gebruik maken, en kunnen maken, van het artikel 203 van het verdrag, dat toelaat dat deelstaatexcellenties de lidstaat vertegenwoordigen in de ministerraad. In Maastricht waren nochtans ook Duitsland en Oostenrijk voorstander van dat artikel maar zij hebben er totnogtoe – bij gebreke aan interne consensus daaromtrent – geen gebruik van gemaakt.

Als andere regio's dus niet eens gebruik maken van een bestaand juridisch instrument, kan men niet verwachten dat het nieuwe constitutionele verdrag veel bijkomende mogelijkheden creëert. Desondanks komen er wel degelijk bijkomende instrumenten. Er is mijns inziens zelfs een niet onaanzienlijke doorbraak voor de regio's binnen de op stapel staande EU-constitutie. Dit onder meer op grond van de definiëring van de rol van de nationale, en bij ons ook de eveneens daaronder begrepen, regionale parlementen. In de betreffende protocollen wordt voor de parlementen in een soort van alarmbelprocedure voorzien. Ze kunnen dan over

wetgevende voorstellen van de Europese Commissie een met reden omkleed advies uitbrengen aan de voorzitters van de Europese wetgevende instellingen, zijnde het Europese Parlement, de Raad van Ministers en de Commissie zelf, als ze van oordeel zijn dat een bepaald wetgevingsvoorstel indruist tegen het subsidiariteitsbeginsel en dus een bevoegdheidsoverschrijding inhoudt.

Met name een aantal Duitse Länder, Beieren in de eerste plaats, vinden dat er te veel bevoegdheden op het Europese niveau liggen. Ze willen overleggen om een aantal bevoegdheden terug te brengen naar niet zozeer het nationale als wel het regionale niveau. Sommigen durven zelfs het landbouwbeleid tot die categorie te rekenen. Maar ook bijvoorbeeld het Verenigd Koninkrijk en Nederland zijn pleitbezorger om een deel van het regionale beleid, het cohesiebeleid (toch een thematiek die heel erg meespeelt in de actuele discussie over de financiële perspectieven voor de periode 2007-2013) te hernationaliseren, lees herregionaliseren. Het gaat daarbij dan meer bepaald over een beleidsonderdeel – de oude “doelstelling 2” – dat net voor ons wel degelijk nog zijn belang heeft.

Door intens lobbywerk vanuit de Belgische delegatie en gesteund door het netwerk van regio's met wetgevende bevoegdheden (RegLeg) zijn we er trouwens in geslaagd om de terminologie van een bepaald artikel van het protocol in die mate aan te passen dat het – in ons systeem van bevoegdheidsverdeling – ook geldt voor de regionale parlementen. Deze zullen dus eveneens kennis kunnen krijgen van de wetgevingsvoorstellen van de Europese Commissie en kunnen daar een met redenen omkleed advies over uitbrengen. Ook het Vlaams Parlement zal hier dus gebruik kunnen van maken.

Er is verder ook een heel specifieke stemmingsprocedure uitgewerkt, die nog zal vereisen dat er concrete afspraken worden gemaakt tussen de deelstaatarlementen van ons land. Er zijn namelijk twee stemmen voorzien per lidstaat (omdat men uitgaat van een bicameraal systeem), hetgeen in de Belgische context een tamelijk hoge mate van coördinatie zal veronderstellen. Deze Vlaamse assemblee zal door het nieuwe constitutionele verdrag echter hoe dan ook automatisch veel meer inspraak krijgen in de Europese besluitvorming. Ze zal ook haar mening kunnen geven over de vraag of bepaalde bevoegdheden wel op het Europese niveau thuishoren. Ook het Comité van de Regio's zal daarin een belangrijke rol kunnen spelen. Als het Comité van oordeel is dat er bij een wetgevingsvoorstel onvoldoende rekening is gehouden met zijn advies, dan is er een beroepsmogelijkheid

bij het Hof van Justitie. Dat is een heel nieuwe en interessante bevoegdheid van het Comité van de Regio's. Er is dus een interessante ontwikkeling aan de gang inzake de betrokkenheid van de parlementen. In België zitten we terzake met onze regionale bevoegdheden trouwens opnieuw in een bijzondere situatie. Een en ander extrapoleren naar regio's van andere federale landen lijkt derhalve niet onmiddellijk tot de mogelijkheden te behoren.

De vragen van de heer Van Overmeire zijn daarmee wellicht al gedeeltelijk beantwoord. Alle gewesten en gemeenschappen zijn momenteel vertegenwoordigd binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging, behalve de Duitstalige Gemeenschap. Ze maken integraal deel uit van deze vertegenwoordiging. Voor de participatie aan de verschillende Europese ministerraden is er al enkele jaren vooruit een toerbeurt afgesproken. De bestaande regeling loopt nog tot het einde van dit jaar, d.w.z. tot en met het Nederlandse voorzitterschap van de EU. In de loop van het jaar moeten er dus nieuwe afspraken worden gemaakt. Mee hierdoor kunnen we ons binnen onze vertegenwoordiging ook behoorlijk lang vooraf voorbereiden op de – toch niet onbelangrijke en tamelijk tijdrovende – woordvoerdersrol als onze gewest- of gemeenschapsminister op een bepaald ogenblik België vertegenwoordigt.

De heer Karim Van Overmeire : Welk aandeel heeft Vlaanderen precies binnen het door u genoemde toerbeurtsysteem : de helft, een derde ?

De heer Filip D'havé : Vlaanderen telt binnen het afsprakengeheel twee keer mee : één keer als gewest en één keer als gemeenschap. De berekening is echter iets meer gewogen gemaakt door niet louter uit te gaan van de bestaande zes deelstatelijke entiteiten. Met name tellen voor wat de gemeenschapsbevoegdheden betreft de Vlaamse Gemeenschap en de Franse Gemeenschap telkens twee, terwijl de Duitstalige Gemeenschap daar slechts meetelt voor één. Er is daar, voor wat Vlaanderen betreft, dus een verhouding van twee op vijf (of veertig procent). Voor de gewestbevoegdheden tellen de drie gewesten (Vlaanderen, Wallonië, Brussel) echter gelijkelijk mee. Dit levert voor de beide soorten van bevoegdheden samen, een totaal op van drie op acht, of 37,5 % voor Vlaanderen. Vlaanderen neemt op die manier de honneurs waar op meer dan een derde van de Europese ministerraden die voor vertegenwoordiging door deelstatelijke ministers in aanmerking komen.

Een probleem bij dit alles is wel dat de Duitstalige Gemeenschap, zoals gezegd, nog niet vertegenwoordigd is binnen de Belgische Permanente Vertegenwoordiging. Dat is een bijzonder vervelende situatie omdat de Duitstalige gemeenschap wel degelijk is ingeschreven in de toerbeurtrol. Een rol die ze bij gebrek aan vertegenwoordiger onmogelijk op een ordentelijke manier kan vervullen. Hetgeen nu bijvoorbeeld het geval is voor de Raad Onderzoek. Het Waalse Gewest of de Franse Gemeenschap nemen daarom zelfs hun zaken waar in het Coreper, hetgeen niet echt de meest optimale situatie is.

De heer Karim Van Overmeire : De Franstalige Gemeenschap heeft de facto dus eigenlijk soms een vertegenwoordiging van drie op vijf ?

De heer Filip D'havé : Dat komt voor, maar is wel tamelijk uitzonderlijk, aangezien de Duitstalige Gemeenschap niet zo vaak aan zet is. Maar ideaal is dit inderdaad niet.

Een en ander heeft overigens ook wel wat te maken met problemen met de behuizing. Iets wat overigens zowel geldt voor de gemeenschappen en de gewesten als voor de federale overheid. De Belgische Permanente Vertegenwoordiging beschikt over drie verdiepingen, met een totale oppervlakte van ongeveer 3.500 vierkante meter. Om ieder op een ordentelijke wijze te laten functioneren, hebben we zeker 1.000 vierkante meter extra nodig. We hebben onder meer nood aan een degelijke en voldoende ruime vergaderzaal, ook voor onze eigen vertegenwoordiging. Momenteel moeten de meeste kleine, technische vergaderingen gewoon doorgaan in mijn eigen kantoor, hetgeen soms toch wel wat krap uitvalt. Waarmee meteen ook een antwoord is gegeven op de vraag waarom we meenden dat het beter was om deze commissie niet op de Permanente Vertegenwoordiging zelf te ontvangen. Dit is echter een probleem dat niet van de ene op de andere dag zal kunnen worden opgelost.

De heer Karim Van Overmeire : Wat is de invloed van de uitbreiding van de Europese Unie op het huidige systeem ?

De heer Filip D'havé : De collega's van de nieuwe lidstaten draaien al mee als waarnemer sedert 1 mei van vorig jaar. Al vanaf dat ogenblik werd het aantal zitjes beperkt. Zo werd toen bijvoorbeeld onze delegatie in een raads werkgroep gereduceerd van zes naar drie. We hebben ons daaraan aangepast. Er was wel enig overleg nodig, niet alleen binnen de Vlaamse delegatie, maar ook tussen de federale overheid en de gewesten en gemeenschap.

pen. We zijn dienaangaande tot een vergelijk gekomen, in die zin dat we hebben afgesproken dat iemand die geen directe toegevoegde waarde heeft binnen een werkgroep, daar ook niet aanwezig is. Maar wanneer een regio een institutionele rol te vervullen heeft – hetzij als woordvoerder, hetzij als assessor – heeft hij altijd recht op een van de drie zitjes. Bij het Coreper zelf en bij de Raad van Ministers werd het aantal zitjes gereduceerd van zes naar vijf. En ook dit heeft zo zijn specifieke nadelen met zich gebracht. De minister wordt geflankeerd door de Belgische Permanente Vertegenwoordiger of zijn adjunct. De naaste medewerker van de minister moet dan achter hem zitten, wat niet altijd erg praktisch is. Er zijn dus wel degelijk bepaalde praktische ongemakken verbonden aan de uitbreiding, maar we moeten er noodgedwongen mee leren leven.

De heer Karim Van Overmeire : Is er hierover een formeel akkoord ?

De heer Filip D'havé : Binnen het Coreper is er hierover een akkoord bereikt tussen alle lidstaten. Dit akkoord is ingegeven door een aantal technische beperkingen.

De heer Karim Van Overmeire : Ik bedoelde eigenlijk of er een formeel akkoord was binnen de Belgische delegatie.

De heer Filip D'havé : Ja, er is een formeel akkoord, maar dit schaadt geenszins onze belangenbehartiging en onze normale institutionele rol.

Ik kan me verder uiteraard niet uitlaten over de wenselijkheid en de haalbaarheid van, of het draagvlak voor de *split vote*. Ik heb alleen acte genomen van het standpunt van de heer Van Overmeire. Ook hier moeten we rekening houden met de situatie in andere landen. In Duitsland met zijn zestien Länder is zoiets al heel wat moeilijker te organiseren. In andere lidstaten die ook constitutionele regio's kennen (onder andere Spanje), is dat zelfs gewoon onbespreekbaar. Als er geen ernstig draagvlak is bij meerdere federaal gestructureerde lidstaten, is er weinig kans dat de *split vote* wordt opgenomen in een nieuw constitutioneel verdrag. En dat zou, vanuit juridisch oogpunt, een absolute noodzakelijkheid zijn. Op dit ogenblik laat het verdrag een *split vote* immers niet toe. Dit heeft trouwens niet alleen consequenties op het niveau van de Raad, maar ook op het niveau van het Coreper. Het zou immers automatisch betekenen dat men de Belgische vertegenwoordiging permanent moet gaan opsplitsen. Theoretisch zou het dan natuurlijk kunnen dat de Belgische verte-

genwoordiging nu eens stemt voor Vlaanderen en dan weer voor Brussel of Wallonië. Binnen het Coreper heeft iedere lidstaat immers maar één enkele stem. Qua structuur kan men de Belgische vertegenwoordiging in de Raad enigszins vergelijken met een zandloper. In de raden waar regionale ministers België vertegenwoordigen, is dat op ministerniveau. Dat is ook zo op het raads werkgroepniveau dat min of meer de afspiegeling is van het ministerniveau. Maar in het midden is het weer gecentreerd. Op het tussenniveau, dus op Coreper-niveau, is het alleen de Permanente Vertegenwoordiger of diens adjunct, naargelang het Coreper II of I is, die België vertegenwoordigt. Dat geldt ook voor aangelegenheden als cultuur, onderwijs of onderzoek waar België op het niveau van de raad vertegenwoordigd wordt door een regionale minister. Een en ander zou dus ook consequenties hebben op het vlak van het Coreper. Ook het samenwerkingsakkoord van 1994 zou dan in die zin aangepast moeten worden. Daar staat nu immers heel expliciet dat in het Coreper alleen de Permanente Vertegenwoordiger of zijn adjunct België vertegenwoordigen.

De heer Karim Van Overmeire : Eigenlijk hoeft de *split vote* niet voor alle lidstaten te gelden. Het verdrag voorziet in verschillende situaties in uitzonderingen voor specifieke lidstaten. Men zou ook gewoon kunnen zeggen dat de manier van stemmen van België anders is, gezien de specifieke situatie van de Belgische regio's. Uiteraard begrijp ik wel dat het niet uw opdracht is om daarover uitspraken te doen.

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter : Hoewel de vergelijking niet volledig opgaat, wil ik er toch op wijzen dat de andere lidstaten aanvaarden dat Frankrijk op Europese Raden vertegenwoordigd is door de president én de eerste minister. Niet alle landen hoeven dus op een identieke manier vertegenwoordigd te zijn. Binnen het EU-gegeven is er dus wel degelijk ruimte voor enige variatie. Het is hier en nu echter niet het ogenblik om dat debat te gaan voeren.

De heer Filip D'havé : U vroeg eerder ook hoe optimaal het huidige systeem functioneert, bijvoorbeeld ingeval van onthouding. Er werd ook gevraagd in welke mate België erin slaagt met één stem te spreken. Terzake is het mijn ervaring dat, in de materies waarin Vlaanderen betrokken is geweest, er totnogtoe nog nooit een blokkering is geweest.

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter : Ten gronde functioneert het systeem dus wel degelijk ?

De heer Filip D'havé : Objectief moet in elk geval vastgesteld worden dat we totnogtoe nog nooit echt zijn vastgelopen, hoewel daar af en toe wel eens wat stevig onderhandelingswerk is bij komen kijken.

De heer Karim Van Overmeire : Er is natuurlijk wel een verschil tussen een lidstaat die rechtstreeks zijn punt naar voor kan brengen en een regio die eerst vooraf een compromis moet zoeken met een aantal andere entiteiten om dan met een gemeenschappelijk standpunt naar voor te moeten komen. Ik kan begrijpen dat men uiteindelijk tot een standpunt komt (iets is immers altijd beter dan niets), maar dat compromisstandpunt is in veel situaties waarschijnlijk niet gelijk aan het standpunt waarmee Vlaanderen aanvankelijk vertrokken is.

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter : De zaak ligt mijns inziens toch wat genuanceerder. Ik geef als voorbeeld dat in de bevoegdheidsverdeling die door en binnen Duitsland gehanteerd wordt, heel courant de federale minister van Sociale Zaken of Arbeid rond de tafel zat als het om die eigenlijke kernbevoegdheden ging, terwijl er over sterk daarmee verbonden punten, zoals bijvoorbeeld Vorming of Opleiding, dan weer vaak een regionaal minister zat, en dit in afspraak met de Bundesrat. Men heeft ook daar dus wel degelijk verschillende vormen van besluitvorming, zonder dat zulks binnen de Duitse context als schizofreen wordt gevoeld. Frankrijk van zijn kant, heeft de vaste gewoonte om – gekoppeld aan de bevoegdheidsverdeling binnen zijn regering (en dus helemaal los van een eventueel cohabitatiegegeven) – op eenzelfde Raad twee ministers af te vaardigen die elk de respectievelijke punten voor zich nemen die tot hun bevoegdheden behoren. Zij spreken dan beiden namens Frankrijk. Vanzelfsprekend spreken de Belgen namens België. Bij het Verdrag van Amsterdam dan weer, herinner ik mij dat er initieel wel een behoorlijk conflict bestond tussen de Vlaamse vertegenwoordiging en de federale vertegenwoordiging. Die laatste was er met name niet happig op om het principe van de subsidiariteit te articuleren zoals dat uiteindelijk in het Verdrag van Amsterdam is opgenomen. Uiteindelijk kwam er, ondanks dit conflict, echter toch een consensus uit de bus. Het gaat met andere woorden om de ingebouwde *checks and balances* die een systeem al dan niet werkbaar maken en houden.

De heer Filip D'havé : Ik spreek daar ook wel eens over met bijvoorbeeld mijn regionale collega's binnen de Duitse vertegenwoordiging. En die kijken toch nog altijd met een zekere afgunst naar onze situatie. Dit ondanks het feit dat ze intern zelf ook wel enige invloed hebben. Uiteraard bestaat het wezen van ons systeem erin dat we een consensus moeten proberen te vinden. Dat gebeurt echter in vele lidstaten. Maar de Duitse Länder, om op dat voorbeeld terug te komen, zijn van bij het begin veel minder betrokken bij de besluitvorming. Heel vaak weten ze pas tamelijk laat wat er precies op hen af komt.

Illustratief voor dit alles is de discussie die momenteel aan de gang is over de financiële perspectieven voor de periode 2007-2013. Binnen België is een heel serieuze overlegstructuur opgezet, zowel binnen het Directoraat-Generaal voor Europa van het federale ministerie van Buitenlandse Zaken (DGE) als binnen de Permanente Vertegenwoordiging, waar de ambassadeur met de regionale vertegenwoordigers regelmatig aan tafel zit. Telkens wanneer punten ter bespreking aan de agenda van Coreper II staan, die raken aan de problematiek van de nieuwe financiële perspectieven, zijn we daar ook bij betrokken en niet zomaar voor de schijn. Doordat we deel uitmaken van de Belgische Permanente Vertegenwoordiging én dankzij het feit dat onze relatie met de Permanente Vertegenwoordiging bijzonder goed is, zitten we in een zeer goede uitgangspositie. We hebben niet alleen rechtstreekse toegang tot de documenten, maar we kunnen ook rechtstreeks onze stem laten horen en zelfs met de ambassadeur (ook weer volgens een toerbeurtsysteem ten gevolge van het beperkte aantal zitjes) meegaan in het Coreper. Op die manier kunnen we uit de eerste hand horen hoe de kaarten precies liggen. Dat is een luxe die heel veel collega's van andere lidstaten, soms zelfs van meer centralistisch ingestelde lidstaten, niet kennen. Ook dat mag wel eens onder de aandacht gebracht worden.

De categorie III-raden vormen verder inderdaad een teer punt. Daarnet sprak ik al even over het zandlopermodel. Voor de categorie IV-raadswerkgroepen is dat zeer uitgesproken het geval. Voor de categorie III-raadswerkgroepen milieu, onderzoek en industrie is dat dus nog niet het geval en is er nog steeds een federaal attaché. Buitenlandse Zaken dringt er op aan dat het nog steeds de federale attaché is die in de werkgroep België vertegenwoordigt, ook al gaat het om materies waar een regionale minister, bijvoorbeeld een Vlaamse minister, in de Belgische stoel zit op het ministerniveau. We zijn hier sedert vorig jaar, als gewesten en gemeenschappen, een stevige discussie over aan

het voeren met de federale overheid. Wij weerleggen gezamenlijk als gemeenschappen en gewesten de redenering van Buitenlandse Zaken dat zolang er federale bevoegdheden in het geding zijn, deze beter kunnen worden behartigd door een federale dan door een regionale attaché. Tot nu toe zijn we er echter nog niet in geslaagd om onze visie door te drukken, want het is finaal de Permanente Vertegenwoordiger die daarover beslist. De werkgroepen op zich zijn alsdusdanig juridisch immers onbestaande, zij hangen volledig af van het Coreper. En het samenwerkingsakkoord van 1994 is duidelijk over het feit dat het de Permanente Vertegenwoordiger is die België vertegenwoordigt in het Coreper en dat hij beslist wie België vertegenwoordigt in de daarvan afhangende raads werkgroepen. Dat is een van de argumentaties, met name de meer juridisch getinte, die gebruikt worden om de regionale attachés voorlopig te weren als woordvoerder (maar niet als assessor) in de werkgroepen. Dit blijft momenteel dus nog steeds een pijn- en strijdpunt. We zullen hier dus blijven aan werken, tot we ook op het niveau van de raads werkgroepen tot een systeem kunnen komen dat analoog is aan datgene dat ondertussen een verworvenheid is op het niveau van de ministerraden.

Wat betreft de bijzondere regeling inzake de landbouw zoals afgesproken in de Lambermont-akkoorden kan ik, zo voor de vuist weg, maar moeilijk inschatten of dat systeem nu effectief zeer goed werkt of niet. De geluiden die ik terzake opvang van mijn landbouwattaché zijn zeker niet negatief. Een mogelijk probleem kan nog zijn dat we nog onderscheid moeten maken tussen wat bij ons effectief geregionaliseerd is qua landbouwbevoegdheden, en wat wordt behandeld door het 'Comité Spécial Agricole' (CSA) enerzijds, en de bevoegdheden die nog federaal zijn gebleven (met name de veterinaire en fytosanitaire controles en de prijzenpolitiek), die behandeld worden in het Coreper anderzijds. Het is een van de taken van mijn landbouwattaché om te zorgen voor een heel goede link tussen wat gebeurt in het kader van het CSA (waar de zaken een beetje aan ons gezichtsveld onttrokken zijn, en we dus aangewezen zijn op informatie die vanuit de administratie doorsijpelt) en wat zich in het Coreper afspeelt. We moeten nog wat afwachten om daar een serieuze evaluatie over te maken. In ieder geval zijn er momenteel geen indicaties dat er redenen tot ongerustheid zouden zijn.

De heer Patrick Hostekint : Ik zou nog een aanvullende vraag willen stellen. Er is in deze commissie al veel discussie geweest over het statuut van de diverse Vlaamse vertegenwoordigers in het buitenland (onder andere de vertegenwoordigers van Ex-

port Vlaanderen, Toerisme Vlaanderen en de Vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering – de vroegere Gemeenschapsattachés). Hebt u hetzelfde diplomatiek statuut als de Belgische vertegenwoordigers bij de Europese Unie, met dezelfde voorrechten en immuniteiten ?

De heer Filip D'havé : Ik ben diplomatiek vertegenwoordiger van de Vlaamse regering bij de Europese Unie. In die zin heb ik hetzelfde diplomatiek statuut als mijn collega's in Den Haag, Berlijn, Parijs en elders. Maar ik heb uiteraard niet dezelfde hiërarchische graad als de Belgische Permanente Vertegenwoordiger. Aangezien hij het posthoofd is van de Belgische vertegenwoordiging bij de Europese Unie, vallen de vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten bij de Europese Unie per definitie ook onder zijn diplomatiek disciplinair toezicht. Op louter inhoudelijk vlak hebben de vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten echter geen instructies te ontvangen van de Permanente Vertegenwoordiger.

De heer Patrick Hostekint : U bent dus eigenlijk toegevoegd aan de Belgische vertegenwoordiger. Uiteindelijk is dat geen serieuze of gezonde situatie. Dat betekent dat hij hoe dan ook hiërarchisch toch een zekere greep heeft op u.

De heer Filip D'havé : Deze vorm van inbedding van vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten binnen Belgische diplomatieke posten is vastgelegd in een samenwerkingsakkoord van 1994 of 1995 over de diplomatieke en consulaire posten.

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter : Het spreekt voor zich dat de heer D'havé, als ambtenaar, niet kan ingaan op vragen die in essentie van politieke aard zijn. Het betreft hier echter zeker en vast een problematiek die echt op punt moet gesteld worden. De kwestie stelt zich trouwens niet enkel voor wat betreft onze vertegenwoordiging bij de EU. Het is een algemene problematiek, die evenzeer geldt voor onze Vlaamse vertegenwoordigers op de andere plaatsen die we ondertussen geredelijk kennen. Het probleem stelt zich ook op sommige plaatsen waar andere Vlaamse attachés zijn ; ik denk daarbij dan ofwel aan onze exportmensen, ofwel aan onze vertegenwoordigers van de Dienst Investeren in Vlaanderen (DIV). Dit probleem kunnen we echter niet louter intern regelen, aangezien het nauw samenhangt met bepaalde internationale regels en afspraken. Een en ander hangt daarenboven ook samen met de internationale erkenning en de herkenning van de Belgische deelstaten. Hetgeen deels weer een andere problematiek is.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Mag ik nog even mijn vraag in herinnering brengen over het overleg met de Vlaamse europarlementsleden ?

De heer Filip D'havé : Die samenwerking gebeurt momenteel zeker nog niet volledig systematisch. Het gebeurt eerder ad hoc op dossierbasis, en dan met name in dossiers die vallen onder de procedure van de medebeslissing (co-decisie), waarin zowel de Raad als het Parlement beslissingsrecht hebben. We merken dat er een gemeenschappelijk belang is en dat we meer kunnen binnenhalen als we samen en in dezelfde richting optreden. Het dossier over de havendiensten was daar recentelijk een mooi voorbeeld van. Er is ook informatie-uitwisseling zodat we onze posities beter op mekaar kunnen afstemmen. Hoewel de samenwerking dus nog niet systematisch is, is het de wens van de Vlaamse vertegenwoordiging om op een min of meer regelmatige basis tot een overleg te komen over de lopende dossiers.

De heer Luk Van Nieuwenhuysen : Wanneer het tot een dergelijke samenwerking komt, gaat het initiatief dan steeds van de Vlaamse vertegenwoordiging uit ?

De heer Filip D'havé : Tot nu toe is de vraag naar samenwerking vanwege de Europese parlementsleden nog niet bijzonder sterk tot uiting gekomen. Maar zij was ooit al wederzijds rond een bepaald dossier.

De heer Luc Van den Brande, commissievoorzitter : Ik dank de heer D'havé voor zijn heldere uiteenzetting en zijn omstandige antwoorden op onze vragen. Zijn deskundigheid en ondertussen reeds opgedane Europese ervaring maken dat we er alle vertrouwen in kunnen hebben dat hij zijn uiterst belangrijke opdracht op een performante en proactieve manier zal blijven vervullen. Deze dialoog is – gezien het belang van de behandelde materie – zeker voor herhaling vatbaar. Hiermee zijn we aan het einde van deze hoorzitting gekomen.

De verslaggever,

De voorzitter,

Stefaan PLATTEAU Luc VAN DEN BRANDE
